

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1
จำแนกตามเพศ

1.3 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

1.4 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

1.5 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

1.6 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา

1.7 เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1

2. สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ไว้ดังนี้

2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 อยู่ในระดับมาก

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษามีความแตกต่างกัน

2.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามสถานภาพ มีความแตกต่างกัน

2.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกัน

2.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 2,342 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 174 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,994 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 174 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดตามตาราง Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 34-43) แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 86 คน
ครูผู้สอน	จำนวน 168 คน
ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 86 คน

4. เครื่องมือที่ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งไว้เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งลักษณะแบบให้เลือกตอบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มี 6 หลักด้วยกัน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .987 ส่วนค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกในแต่ละด้าน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.2.1 ด้านหลักนิติธรรม (ข้อ 1-9) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .556 - .796 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .918

5.2.2 ด้านหลักคุณธรรม (ข้อ 10-22) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .711 - .906 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .963

5.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส (ข้อ 23-32) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .641 - .812 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .933

5.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ข้อ 33-40) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .617 - .779 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .899

5.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ (ข้อ 41-50) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .616 - .858 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .946

5.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า (ข้อ 51-57) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .711 – .838 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .936

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือแนะนำผู้วิจัยถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อออกหนังสือไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองทั้ง 86 โรงเรียน จำนวน 340 ฉบับ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้โรงเรียนด้วยตนเอง พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ คัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ครบทั้ง 86 โรงเรียน จำนวน 340 ฉบับและแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกชุด คิดเป็นร้อยละ 100

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและคัดเลือกไว้ในการวิเคราะห์เฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์กำหนด

6.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ส่งรหัสการให้คะแนนและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

6.3 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้สถิติค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.4 วิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยคำนวณค่าเฉลี่ย โดยรวมแต่ละด้านและแปรผลตามเกณฑ์การตัดสิน ซึ่งวิเคราะห์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 103)

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มาก

2.51–3.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา น้อยที่สุด

6.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

7. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นข้อมูลได้ ดังนี้

7.1 ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกรายด้านและรายชื่อปรากฏผลดังนี้

7.1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ประพฤติตนตามแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ร่วมกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลงของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ชัดเจน

7.1.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา ผู้บริหารสถานศึกษасร้างและส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองปฏิบัติและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

7.1.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ทุกข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การบริหารงบประมาณด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณของ สถานศึกษากระทำในรูปของคณะกรรมการและสถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการบริหารงานของสถานศึกษาทุกส่วนให้มีความโปร่งใส

7.1.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารโดยยึดความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดและโรงเรียน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

7.1.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดองค์กรและโครงสร้างทางการบริหารที่ชัดเจนและมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงต่อผลประโยชน์ของสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารทุกด้านและสถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระกระทำของตน

7.1.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่สภาพที่พร้อมใช้ มั่นคง ปลอดภัย เชื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามแผนงานตามโครงการตามลำดับความสำคัญโดยเน้นให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้ความสามารถ และสถานศึกษามีการสำรวจความต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ตามความจำเป็นและประโยชน์ใช้สอย

7.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยเพศชายมีความคิดเห็นในด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง และ ด้านหลักความคุ้มค่าโดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่ามากกว่าเพศหญิง

7.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็น แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็น แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

7.3.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน

7.3.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็น แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็น แตกต่างกันโดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

7.3.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน

7.3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็น แตกต่างกันโดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

7.4.1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีกับผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่มีวุฒិทางการศึกษาปริญญาตรี

7.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

7.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

7.7 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แสดงให้เห็นว่าในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องศึกษาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความโปร่งใส

7.7.1 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตามหลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
 สกลนคร เขต 1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการออก
 กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา มีการชี้แจง อธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้าน
 กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของ
 สถานศึกษาให้ ทันท่วงทีและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน สถานศึกษามีการเผยแพร่
 ประชาสัมพันธ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง
 ประชาชนชุมชนได้ทราบ เปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียนและชุมชนแสดงความคิดเห็น
 เกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา มีการตัดสินใจโดยใช้กฎระเบียบ
 ของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างให้แก่
 บุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเสมอภาค และ ผู้บริหารสถานศึกษาควร
 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบโดยมอบหมายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรู้
 ความสามารถ ความเหมาะสม มีการกำกับ ติดตามการใช้แผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนและ
 สม่ำเสมอ

7.7.2 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตาม
 หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษารณรงค์
 ส่งเสริมและดำเนินการให้มีการใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ให้การสนับสนุน
 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีการสร้างระบบเครือข่ายการ
 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาและระหว่างหน่วยงานในสังคม สนับสนุน
 ในการจัดโครงการเชิงคุณธรรม จริยธรรม มีการตัดสินใจหรือลงโทษผู้กระทำผิดภายใต้
 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินตนเองและผู้อื่น
 ใช้ระบบการประเมินผลงานอย่างเป็นธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติ
 และศักดิ์ศรี ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม รวมทั้งยังสามารถควบคุม
 อารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤติและมีจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงข้อคิดเห็นต่อปัญหา
 ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น

7.7.3 แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารตาม
 หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การที่สถานศึกษา

มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยบุคลากร ภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยเอกสารการบริหารงานสถานศึกษาแก่สาธารณชน การพิจารณาความดีความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ การบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระบบและโปร่งใส สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ตรงกับความเป็นจริงพร้อมเปิดเผยแก่สาธารณชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับรู้และตรวจสอบการบริหารงาน ด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชน รับรู้ สภาพการณ์และปัญหาของสถานศึกษา จัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีตัวชี้วัด ที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน มีการจัดประชุมชี้แจง รายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาควร สร้างความไว้วางใจให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษา

8. การอภิปรายผล

การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 โดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน สถานภาพแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งทางการศึกษา ประสพการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่นั้นมีความแตกต่างกัน จากการผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายประเด็นที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้

8.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1 ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลาเขต 1 อยู่ในระดับมาก” ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาใน

สถานศึกษา มีการกำหนด กฏระเบียบ ข้อตกลงของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ กำหนดวิธีติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามกฏระเบียบหรือข้อตกลงของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ประพฤติตนตามแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตา กรุณาสร้างและส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้เกิดวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร ทำให้การพิจารณาความดีความชอบเป็นด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้ ทำในรูปแบบของคณะกรรมการ ชุมชนเข้ามามีส่วนรับรู้และมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และตรวจสอบการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น แผนกลยุทธ์ แผนงบประมาณประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ฯลฯ เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารโดยยึดความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดและโรงเรียนจัดองค์กรและโครงสร้างทางการบริหารที่ชัดเจนและมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยคำนึงต่อผลประโยชน์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก่อเกียรติ สัพโส (2553, 133-134) ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็น ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยผู้บริหารใช้กฏระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาและชุมชนเป็นสำคัญ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่สังคมคือมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชัยนอดทน มีความกรุณา มีระเบียบวินัย การปฏิบัติทุกขั้นตอนต้องยึดหลักความโปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาเข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามาและเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในดำเนินงานและการแก้ปัญหาที่สำคัญ เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกลยุทธ์ แผนงบประมาณ ผู้มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เคารพในความคิดเห็นแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของเยาวชนและประชาชนที่สถานศึกษารับผิดชอบ จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ นักวิชาการ องค์กร หน่วยงานต่างๆ ว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถที่จะปฏิเสธที่จะนำมาสู่การปฏิบัติได้ เพราะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลนั้นได้นำมาซึ่งการพัฒนาองค์กรและการทำงานอย่างมีระบบอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพ แม้แต่การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ยิ่งสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสถานศึกษามีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อผู้บริหารจะได้บริหารสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นจากภายนอกและนำมาซึ่งการให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา

8.1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ประพฤติตนตามแบบแผนของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ร่วมกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลงของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก่อเกียรติ สัพโส (2553, 127) ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็น ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการกำหนดระเบียบของโรงเรียนอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและผู้บริหารควบคุมการใช้กฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเสมอภาค สอดคล้องกับ วันทนา เนิ่งอนันต์ (2553, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวถึง หลักนิติธรรม ว่า การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

8.1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา ผู้บริหารสถานศึกษา

สร้างและส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองปฏิบัติ และผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูติร์ตัน เอี่ยมสกุล (2555, 75) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลแหลมฉบัง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรมซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติดีงาม อุทิศตน และเสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงานเพื่อเป็นตัวอย่งที่ดีให้แก่บุคลากร ซึ่งอันจะส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความยกย่อง ศรัทธา ให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความจริงใจและทั้งยังสอดคล้อง กับนักวิชาการท่านอื่นๆ อีก เช่น ไชยา ภาวะบุตร (2554, หน้า 133-135) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

8.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การบริหารงบประมาณด้านการจัดซื้อ จัดจ้างเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษากระทำในรูปของคณะกรรมการและสถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการบริหารงานของสถานศึกษาทุกส่วน ให้ความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556, 78) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงบประมาณด้านจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตามระบบและโปร่งใสและผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใสในการบริหารงานและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับคณะกรรมการจัดทำเนื้อหาองค์ความรู้ SMEs ภายใต้งานพัฒนาศูนย์ข้อมูล SMEs Knowledge Center ปี 2556 (2556, online) ได้กล่าวถึง หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลในองค์การตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ในด้านหลักความโปร่งใส ว่า ความถูกต้องชัดเจน ปฏิบัติตามหลักการที่ควรจะเป็น รวมถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องได้รวมทั้งการให้และรับข้อมูลที่เป็นจริงตรงไปตรงมา

ทันเวลาในระดับกิจการ อาจแปลความหมายของ “Accountability” ว่าเป็น “ความรับผิดชอบต่ออธิบายได้” ซึ่งเป็นภาระบทบาทของผู้บริหารในแง่ข้อผูกพันหรือความเต็มใจที่จะยอมรับความรับผิดชอบ รวมทั้งความสามารถในการรายงานชี้แจง ให้เหตุผลเพื่ออธิบายการกระทำของตนเองและสามารถตอบคำถามของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ในทุกที่ทุกโอกาส เพื่อแจ่มแจ้งอธิบายการกระทำทั้งหมดที่ตนรับผิดชอบ

8.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารโดยยึดความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ประทุมณี (2556, 78) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของโครงการต่างๆ และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูรับผิดชอบโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในด้านหลักการมีส่วนร่วม ระบุว่า การปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

8.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดองค์กรและโครงสร้างทางการบริหารที่ชัดเจน และมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงต่อผลประโยชน์ของสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารทุกด้านและสถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ จันทวงศ์ และคณะ (2555, 7) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า โรงเรียนมีกิจกรรมหรือแผนงานที่เห็น ชัดเจนเป็นรูปธรรม ใส่ใจในปัญหาของครูและนักเรียน ให้บริการต่างๆ ของโรงเรียนด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคม ปลูกบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคณะกรรมการจัดทำเนื้อหาองค์ความรู้ SMEs ภายใต้งานพัฒนาศูนย์ข้อมูล SMEs Knowledge Center ปี 2556 (2556, online) ได้กล่าวถึง ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ความรับผิดชอบในงานของตน ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการ ตระหนักและสำนึกในสิทธิ และหน้าที่

8.1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่สภาพที่พร้อมใช้ มั่นคง ปลอดภัย เชื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามแผนงานตามโครงการตามลำดับความสำคัญโดย เน้นให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานแก่บุคลากรใน สถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้ความสามารถ และสถานศึกษามีการสำรวจความ ต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ตามความจำเป็นและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ รินทร์วิทย์ พิทักษ์ (2553, 58) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า มีการรณรงค์ให้ครู นักศึกษาและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด รวมทั้งนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ การนำ ทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพและบริหารหน่วยงานภายในสถานศึกษาให้มีระบบและรวดเร็วในการติดต่อ ประสานงาน รวมทั้งส่งเสริมให้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม เพื่อลดค่าใช้จ่าย ในสถานศึกษา กำกับดูแล รักษา ซ่อมแซม วัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ ของสถานศึกษาให้อยู่ใน สภาพที่ใช้ได้คืออยู่เสมอ สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (ไม่ปรากฏเลขหน้า, อ้างถึงใน สัมมนา รธนินทรีย์, 2556, หน้า 162-163) ที่กล่าวถึง ด้านหลักความคุ้มค่าว่า กระบวนการและสถาบันต่างๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่า

และเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็วมีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา

8.2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน” ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ไม่แตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยเพศชายมีความคิดเห็นในด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง และด้านหลักความคุ้มค่าโดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่ามากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8.2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามสถานภาพมีความแตกต่างกัน” ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ จันทร์วงศ์ และคณะ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐาน ข้อที่ 4 ที่ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษามีความแตกต่างกัน” ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีกับผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่มีวุฒិทางการศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รินทร์รติ พิทักษ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สูงกว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชนิษฐ์ภูัก ลิงหลกะ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้อง พระสกล ฐานธมฺโม (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

8.2.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 5 ที่ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงานมีความแตกต่างกัน” ทั้งนี้เป็นเพราะประเภทการทำงานภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ไม่ใช่ตัวแปรสำคัญในการสะท้อนให้เห็นสภาพบริบทของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงานด้านการบริหารภายในสถานศึกษาทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง

ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8.2.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 6 ที่ว่า “สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน” อาจเป็นเพราะ ขนาดของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ก็มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในรูปแบบที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน การที่นำหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มาดำเนินการบริหารสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษาจึงยังไม่ใช้ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน การวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณภา พวงทอง (2554, 151) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอกำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความต้องการของครูในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอกำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสถานศึกษาเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหลักการบริหารที่ผู้บริหารทุกคนต้องยึดเป็นหลักในการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความต้องการไม่แตกต่างกัน

9. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ควรมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ ดังนี้

9.1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดักเตือนหรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา

9.1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ระบบการประเมินผลครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม

9.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา

9.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา

9.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

9.1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

9.2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้รับบริการอย่างแท้จริง

9.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาของภาครัฐและสถานศึกษาระดับประถมศึกษาของภาคเอกชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี